

ΤΥΠΟΛΟΓΙΟ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ

Θερμοδυναμικά Μεγέθη και Σχέσεις

T =Θερμοκρασία, P =Πίεση, V =Όγκος, S =Εντροπία, N =Αριθμός σωματιδίων (μάζα),
 E =Εσωτερική ενέργεια, F = Ελεύθερη Ενέργεια Helmholtz, G =Ελεύθερη Ενέργεια Gibbs,
 H = Ενθαλπία, Ω_δ =Γενικευμένο δυναμικό, μ =χημικό δυναμικό, k_B =σταθερά Boltzmann
 $E = TS - PV + \mu N$, $dE = TdS - PdV + \mu dN$, $dF = -SdT - PdV + \mu dN$,
 $dH = TdS + VdP + \mu dN$, $dG = -SdT + VdP + \mu dN$, $d\Omega_\delta = -SdT - PdV - Nd\mu$

Μικροκανονική Κατανομή (Θερμοδυναμική ισορροπία μονωμένου συστήματος: E, V, N ορισμένα) :

Ω = Στατιστικό Βάρος, $S(E, V, N) = k \ln \Omega$, $\frac{1}{T_i} = \left(\frac{\partial S_i}{\partial E_i} \right)_{V_i, N_i}$, $\frac{P_i}{T_i} = \left(\frac{\partial S_i}{\partial V_i} \right)_{E_i, N_i}$, $\frac{\mu_i}{T_i} = - \left(\frac{\partial S_i}{\partial N_i} \right)_{E_i, N_i}$

Κανονική Κατανομή, (Θερμοδυναμική ισορροπία με δεξαμενή θερμότητας: T, V, N ορισμένα) :

Κατανομή πιθανότητας Boltzmann: $P_r = \frac{1}{Z} e^{-\beta E_r}$, $\beta = \frac{1}{k_B T}$, Z = Συνάρτηση επιμερισμού,

$Z(T, V, N) = \sum_r e^{-\beta E_r}$, E_r =ενέργεια μικροκατάστασης r , του συστήματος,

Μέση ενέργεια συστήματος $\bar{E} = - \frac{\partial \ln Z}{\partial \beta}$, $F(T, V, N) = -k_B T \ln Z$, $S(T, V, N) = -k \sum_i p_i \ln p_i$.

Μεγαλοκανονική Κατανομή, (Θερμοδυναμική ισορροπία με δεξαμενή θερμότητας και σωματιδίων: T, V, μ ορισμένα):

Κατανομή πιθανότητας Gibbs: $\rho_{N,r} = \frac{e^{\beta(\mu N - E_{N,r})}}{\Xi}$ Ξ =Γενικευμένη συνάρτηση επιμερισμού,

$\Xi(T, V, \mu) = \sum_N \sum_r e^{\beta(\mu N - E_{N,r})}$, $E_{N,r}$ =ενέργεια μικροκατάστασης r , συστήματος N σωματιδίων

$\Omega_\delta(T, V, \mu) = -kT \ln \Xi$, Μέσος αριθμός σωματιδίων συστήματος: $\bar{N} = - \frac{\partial \Omega_\delta}{\partial \mu}$

Κατανομές Fermi-Dirac και Bose-Einstein: (ϵ_i =ενέργεια μονοσωματιδιακής κατάστασης i)

$\Xi = \prod_{i=1}^{\infty} \Xi_i$, $\Xi_i = [1 \pm e^{\beta(\mu - \epsilon_i)}]^{-1}$, Μέσος αριθμός κατάληψης στάθμης i : $\bar{n}_i = \frac{1}{e^{\beta(\epsilon_i - \mu)} \pm 1}$, (+FD, -BE)

Πυκνότητες Καταστάσεων σε χώρο 3-διαστάσεων:

Αριθμός τρόπων κυμάτων με κυματόνισμα μέτρου μεταξύ k και $k+dk$: $f(k)dk = \frac{V k^2}{2\pi^2} dk$

Αριθμός λύσεων στο χώρο των φάσεων με ορμές μέτρου μεταξύ p και $p+dp$: $f(p)dp = \frac{V 4\pi p^2 dp}{h^3}$

Μαθηματικές Σχέσεις:

Τύπος του Stirling: $\ln N! = N \ln N - N = N \ln \left(\frac{N}{e} \right)$, $\sum_n \frac{a^n}{n!} = e^a$, $\sum_n a^n = \frac{a}{1-a}$ για $a < 1$,

$$\int_0^{\infty} \frac{x^3 dx}{(e^x - 1)} = \frac{\pi^4}{15}, \quad \int_0^{\infty} \frac{x^4 e^x dx}{(e^x - 1)^2} = \frac{4\pi^4}{15},$$

$$\text{Αν } I_n(a) = \int_0^{\infty} x^n e^{-ax^2} dx \quad (a > 0), \text{ τότε: } I_0(a) = \frac{1}{2} \left(\frac{\pi}{a} \right)^{1/2}, \quad I_1(a) = \frac{1}{2a},$$

$$I_2(a) = \frac{1}{4a} \left(\frac{\pi}{a} \right)^{1/2}, \quad I_3(a) = \frac{1}{2a^2}, \quad I_4(a) = \frac{1}{8a^2} \left(\frac{\pi}{a} \right)^{1/2}, \quad I_5(a) = \frac{1}{a^3}$$